

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

Алла Шевченко

РОЗВИВАЛЬНІ ІГРИ
для дітей
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 373.5
ББК 74.202.5
Ш 37

Рецензенти:
кандидат педагогічних наук, доцент
Онишків З.М.
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Будна Н.О.

Шевченко Алла

Ш37 Розвивальні ігри. Для дітей молодшого шкільного віку /
Алла Шевченко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан,
2014. — 72 с.

ISBN 978-966-10-1599-8

У посібнику запропоновано навчальні ігри, спрямовані на розвиток пізнавальної активності, уваги, пам'яті, уяви, фантазії дітей молодшого шкільного віку.

Дібрані ігри-забави, ігри-задачі, ігри-конкурси, змагання, рольові ігри допоможуть формувати творчу самостійність, уміння працювати в колективі та в групах.

Для вчителів початкових класів та вихователів груп продовженого дня.

УДК 373.5
ББК 74.202.5

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва*

ГРА–НАВЧАННЯ–РОЗВИТОК

Відомо, що в молодшому шкільному віці засвоєння нових знань відбувається значно успішніше під час гри. Навчальні завдання, подані в ігровій формі, мають ту перевагу, що в ситуації гри дитині зрозуміла сама необхідність набуття нових знань і способів дії. Дитина, захоплена привабливим задумом гри, ніби і не помічає, що вчиться, хоча при цьому вона також стикається з труднощами, які потребують перебудови її уяви і пізнавальної діяльності. Якщо на уроках дитина виконує завдання, поставлені дорослими, то під час гри — розв'язує свою власну задачу. Окрім того, багато ігор вчать дітей думати, розвивати пам'ять. Згуртовують, організують, розвивають самоконтроль.

В основі системи корекційно-відновлювальних та розвивальних ігор лежать наступні правила:

- поєднання в діяльності дитини елементів гри і навчання, поступовий перехід від ігор-забав через ігри-завдання до учбово-пізнавальної діяльності;
- поступове ускладнення навчальної задачі й умов гри;
- підвищення розумової активності дитини у вирішенні запропонованих завдань;
- органічний зв'язок між зовнішньою і внутрішньою (розумовою) активністю дитини і поступовий перехід до більш інтенсивної розумової праці;
- єдність навчальних і виховних впливів.

У результаті реалізації цих принципів створюються умови, які сприяють становленню початкових форм самооцінки і самоконтролю дитини, що має велике значення і для навчальної діяльності, і для повноцінного життя в колективі ровесників.

Ігрова ситуація, в яку вводиться дитина.
Задум гри повинен спиратися на конкретні потреби і нахили дитини, на особливості досвіду.

VII
РОЗДІЛ

ІГРИ З ГІПЕРАКТИВНИМИ ДІТЬМИ

ЩО ТАКЕ ГІПЕРАКТИВНІСТЬ?

Гіперактивність — синдром дефіциту уваги. Стан надмірного поведінкового розгальмування. Гіперактивним дітям притаманні імпульсивність, не сформованість волі та емоцій, слабка моторна координація. Дитина не може займатися однією і тією ж справою протягом певного часу, увага її розсіюється і дитина постійно відволікається на стороні подразники, не може гратися в групі дітей, бігає, не бажає повертатися на місце, іноді проявляє агресію, не може грати в «тихі» ігри, завжди в русі, багато говорить, здійснює метушливі рухи ногами і руками, відповідає на запитання, не дочекавшись його завершення, не може дочекатися своєї черги, вмішується в розмову дорослих. Гіперактивні діти схильні до правопорушень, різних форм угруповань.

Зверніть увагу!

Активна дитина — віддає перевагу рухливим іграм перед пасивними (пазли, лото, конструктор), але якщо їй справді цікаво — може і палац побудувати, і казку послухати;

- швидко говорить і ставить нескінченні запитання;
- не страждає хронічними порушеннями сну і кишковими розладами;
- активна не завжди і не всюди (наприклад, в гостях у малознайомих людей — може бути спокійна, сором'язлива);
- неагресивна (тобто, може дати здачі, але не ображає без причин).

Гіперактивна дитина:

- перебуває у постійному русі і не може себе контролювати, не може зупинитись, перепочити; навіть коли змучиться — все одно рухається, поки не почнеться істерика;

— теж швидко і багато говорить, ковтає слова, перебиває, не може дослухати до кінця те, що їй говорять; теж ставить безліч запитань, але не має терпцю навіть дослухати відповідь чи пояснення;

— їй дуже важко вкласти спати, вона дуже погано засинає, сон неспокійний, часто прокидається; страждає на кишкові розлади, алергію;

— не реагує на заборони; у будь-яких обставинах, завжди і всюди поводитьсь однаково активно;

— дитина неконтрольовано агресивна — безпідставно б'ється, кусається, дряпається, штовхається, кидається камінням, землею, може вдарити палкою тощо.

Наступна група ігор пропонується для дітей, які мають яскраво виражені проблеми з поведінкою. Однак ці ігри варто проводити з усіма дітьми навіть тоді, коли відсутня «група уваги». Дані ігри створюють умови для цілісного розвитку дитячої особистості і корекції емоційно-вольової сфери.

Гіперактивні діти (зовнішні прояви)	Критерії гіперактивності	Дорослий не повинен	Дорослий повинен
Неуважність, відволікання, імпульсивність, підвищена рухова активність. Часто проблеми у взаєминах, труднощі у навчанні, низька самооцінка. Швидко стомлюються.	Дефіцит уваги: — непослідовна, не слухає, коли до неї звертаються; гукати речі; — труднощі у самоорганізації; — забудькувата. Рукове загальмування: — постійно крутитись, метушлива; — балакуча дуже. Імпульсивність: — відповідає недослухавши запитання; — завжди втручається, перебиває розмову;	— кричати, смикати, ображати; — придушувати рухову активність; — працює продуктивно 10 хвилин, не примушувати працювати довше; — проявляти надмірної вимогливості; — читати довгі і марні нотації; — на всі витівки реагувати спокійно.	Навчити дитину ефективним способам спілкування, навчання; — працювати на початку дня; — переключати на інші види діяльності, розділяти діяльність на короткі періоди; — формувати почуття успіху, підвищити навчальну мотивацію; — застосовувати контакт очей, посмішки, дотику; — завжди попереджувати про завершення роботи;

Опис гри. Ведмедики з'їли смачні, але не миті яблука. У них заболіли животи. Ведмежата плачуть та скиглять: Ой-ой-ой, живіт болить! Йо-йо-йо, мене тошнить! Ой, не з'їм нізащо в світі більше яблука немиті! Та ось приходить лікар-ведучий, дає їм солодку мікстуру, і ведмежата одужують. Вони дуже радіють. Тоді лікар ставить їх у коло дає команди (руки вгору, в сторони, нахилитись вперед, нахилитись назад, присісти, підстрибнути, покрутити головою, відвернутись, розбігтись, повернутись). Діти, перед тим, як виконати кожну команду, перепитують хором: «Руки вгору? В сторони?» Вдаючи глухих, приставляють руки до вуха, повертають голову, нахиляються вперед. Виконувати команду можна тільки тоді, коли ведучий підтвердить їхні слова. Іноді він вдає, що забув або змінює команду, намагається власним прикладом підштовхнути малюків до виконання дій без перепитування. Але за порушення правил вилучають з гри.

13. ОСЬ ТАК

Розвиток емоцій, здатності до соціальної взаємодії.

Опис гри. Ведучий запитує? А діти демонструють.

- Як ідеш? (діти показують — «Ось так»)
- Як біжиш?
- Як вночі спиш?
- Як береш?
- Як даєш?
- Як пустуєш?

14. ВИМКНЕНИЙ ЗВУК

Вдосконалення комунікативних навичок.

Опис гри. Для цієї гри можна використовувати великий макет телевізора з отвором замість екрана. Ведучий по черзі пропонує дітям сісти на стілець «у телевізор». Потім просить дитину розповісти будь-яку історію, наприклад, про те, як вона йшла сьогодні у школу.

Через кілька хвилин ведучий дає команду, за якою дитина замовкає. Ведучий говорить дітям: «В нашому телевізорі вимкнувся звук. Давайте спробуємо зрозуміти, про що нам розповідає (ім'я дити-

ни)». Діти «озвучують» розповідь дитини. Якщо оповідача зрозуміли неправильно, треба повторити ще раз. Потім можна замінити оповідача.

15. ДОЛОНЬКИ

Зниження психоемоційного напруження, навчання основам саморегуляції.

Опис гри. Дітям пропонуються папір і фломастер. Треба покласти свою долоньку на аркуш паперу, розсунути пальці й акуратно обвести її контур. Потім ведучий просить на контурі кожного пальця написати щось хороше про себе. Після цього ведучий збирає «долоньки», читає їх групі, а діти вгадують, де чия «долонька».

Список використаної літератури

1. Максименко С., Максименко К., Главник О. Адаптація дитини до школи. — К. : Мікрос — СВС, 2003. — 111 с.
2. Богуславская З.М., Смирнова Е.О. Развивающие игры: — М. : Просвещение, 1991, — 206.
3. Бондаренко О.Ф., Психомоторика: практикум. Навчальний посібник. — К. : 2006. — 144 с.
4. Башева Т. В. Развитие восприятия у детей. Форма, цвет, звук. Популярное пособие для родителей и педагогов. — Ярославль : Академия развития, 1998. — 240 с.
5. Наприенко А.К., Петров К.А. Психическая саморегуляция. — К., Здоровье, 1995.
6. Сиротюк А.Л. Обучение детей с учетом психофизиологии: Практическое руководство для учителей и родителей. — М., ТЦ «сфера», 2000. — 128 с.
7. Роговик Л.С. Психомоторика дитини. — К. : Главник, 2005. — 112.
8. Фельденкрайз М. Осознание через движение. — М. : Спб. — 2000. — 150 с.
9. Фурманов И.А. Детская агрессивность: психодиагностика и коррекция. — Минск. : 1996.

ЗМІСТ

Гра-навчання-розвиток.	3
I РОЗДІЛ. Ігри на згуртування колективу.	6
1. Лови-лови	6
2. Подарунки	6
3. Бабуся Маруся	7
4. Курка і курчата	7
5. Піжмурки.	8
6. Чабан.	8
7. Білі ведмеді.	8
8. Безпритульний зайчик.	9
9. Збирає чайка по дорозі.	9
10. Хто шепоче?	10
II РОЗДІЛ. Рухливі ігри	11
Ігри, розвиваючі морально-вольові якості	11
1. Вовк і козенята	11
2. Сміливі мишенята	12
3. Вільне місце.	12
4. Третій “зайвий”	13
5. Лисиця й гуси (варіант народної гри).	13
6. Хлібчик (українська народна гра).	14
7. Хто де живе	14
8. Хто далі кине.	15
9. Цурки (українська народна гра)	15
10. Чий віночок кращий (українська народна гра)	15
11. Човник.	15
12. Швидко по місцях	16
13. Шуки нападають.	16
14. Біг по коридорах.	17
15. М’яч із запитанням.	17
16. Вудочка	17
17. Дід Мороз.	17
18. Баранець.	17
19. Бігуни-скакуни.	18
20. Лисиця і курчата	18
21. Дощ	18
22. Поїзд	18
23. Оса.	18

24. Баба-сліпунка	19
25. На сторожі	19
26. Повінь	19
27. Моргання	20
28. Пінгвін з м'ячем.	20
29. Прихований дзвіночок	20
30. Дзвін	20
31. Гілочка	21
32. Велика плутанина.	21
33. У цілковитій темряві.	22
34. На баштані	22
35. Дощик	22
36. Незнайко	23
37. Кіт і миші.	23
III РОЗДІЛ. Ігри, що сприяють сенсорному розвитку.	24
1. Фарби	24
2. Де ми були, вам не скажемо. Що робили, ми покажемо.	25
3. Повторялки	25
4. Продовжи історію	26
5. “Бурда” презентує	26
6. Оживи скульптуру.	26
7. Троє поросят	26
8. Повітряні кульки	27
9. Кольорові дні.	27
10. Летить у свою зграйку	27
11. Опиши предмет	28
12. Намалюй картину.	28
13. Склади картину	28
14. За зразком	29
15. Теплі і холодні кольори	29
16. Форми	29
17. Будуємо ланцюжок.	29
18. Відгадай за порівнянням.	30
IV РОЗДІЛ. Ігри на розвиток уваги	31
1. Муха	31
2. Хор	31
3. Меблі.	31
4. Які звуки повторюються?	32
5. Блискавка	32

V РОЗДІЛ. Ігри на розвиток уяви і фантазії	33
1. Казка навпаки.	33
2. Чи таке буває?	33
3. Живий звук	33
4. Закінчи розповідь.	33
5. Буріме	33
VI РОЗДІЛ. Ігри на розвиток пам'яті	34
1. Античас	34
2. Повтори навпаки	34
3. Запам'ятай і змалюй.	34
VII РОЗДІЛ. Ігри з гіперактивними дітьми	35
Що таке гіперактивність?	35
1. Знайди відмінність	37
2. Вам пані прислала гардероб	37
3. Говорилки та мовчалки	38
4. Друкарська машина	38
5. Метелик	38
6. Король сказав	38
7. Риба, птиця, звірі	39
8. Мінялки.	39
9. Заспіваємо пісню	39
10. Молекули	39
11. “Завмри”	40
12. Бджоли та комарі	40
13. Артисти пантоміми	40
14. Картина невідомого художника	41
15. Марсіанин	41
16. Бджоли і змії	41
17. Гра-перетворення	42
18. Мавпеня	42
19. Раз-два	42
20. Ляльки	42
VIII РОЗДІЛ. Ігри з агресивними та схильними до агресії дітьми	43
Ігри, що сприяють релаксації	44
1. Вікно	44
2. Бій	44
3. Баранчики	45
4. Мішечок гніву	45

5. Козацька естафета	45
6. Телевізор	45
7. Прання білизни (виконується під музику)	46
8. Камінці — проблеми	46
9. Корабель серед скель	46
10. Лисичко, де ти?	47
11. Забери м'яч	47
12. Символічне зображення емоцій	48
13. Бджілки	48
14. Крок за кроком.	49
15. Рольова гра.	49
16. Вовча зграя.	50
ІХ РОЗДІЛ. Ігри з тривожними дітьми.	51
Що таке тривожність?	51
Ігри, що сприяють розвитку комунікативних навичок, довіри	53
1. Перемога	53
2. Поводир	53
3. Сурдопереклад	53
4. Гусениці.	54
5. Чарівний стілець	54
6. Дзеркало	54
7. Кіно	54
8. Склади слово	54
9. Ляпки	55
10. Шкатулка з казками	55
11. Люстерко.	55
12. Це я, це моє ім'я	55
13. Знайди свою половинку	56
14. Клеєний дощик	56
15. Шукаємо скарб.	56
16. Море хвилюється	57
Х РОЗДІЛ. Ігри з аутичними дітьми.	58
Що таке аутизм?	58
1. Сонячний зайчик	59
2. Пробудження	60
3. Ростуть дерева (виконується під музику вальсу)	60
4. Рукавичка	61
5. Полювання	61
6. Казкова скринька.	61

7. Дзеркало	61
8. Коректор	62
9. Магазин	62
10. Хто в хатинці живе?	62
11. Я знаю десять назв....	62
12. Неслухняні ведмежата.	62
13. Ось так.	63
14. Вимкнений звук	63
15. Долоньки	64
Список використаної літератури	65

Навчальне видання

ШЕВЧЕНКО Алла Віталіївна

**РОЗВИВАЛЬНІ ІГРИ
ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактори *Наталія Шост, Оксана Гусак*

Обкладинка *Аліни Воронкової*

Комп'ютерна верстка *Тетяни Золосової, Галини Телев'як*

Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 22.03.2014. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Minion Pro. Умовн. друк. арк. 4,19. Умовн. фарбо-відб. 4,19.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-1599-8

